

ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЇ Й ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

*Петрова І.В., Пальшкова І.О.
Південноукраїнський державний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

У завдання екології входить вивчення взаємовідношень організмів і їх популяцій з навколишнім середовищем, дослідження дії середовища на будову, життєдіяльність, поведінку організму, встановлення залежності між середовищем й чисельністю популяцій. Екологія досліджує відношення між популяціями різних видів у суспільстві, між популяціями і факторами зовнішнього середовища, їх вплив на розселення видів, на розвиток і зміну суспільств. Екологія нерозривно пов'язана з еволюційним ученням, особливо з проблемами мікроеволюції, оскільки вона вивчає процеси, що відбуваються в популяціях. Велике значення має екологія для розвитку різних галузей народного господарства.

Проте, у невеселій гамі наших сьогоденних переживань розглядається екологічна тривога. Саме, на території СНД, зокрема в Україні, вона стає особливо загрозливою. Головна тому причина — процвітаюча, на жаль, екологічна безвідповідальність, що визріла у нас за тривалі роки.

Чи буде обстановка такої безвідповідальності відтворюватися і в майбутньому? Буде. Вона буде в тій чи іншій мірі зберігатися навіть у тому випадку, якщо настане покращення загальної соціально-економічної ситуації у країнах СНД та з'явиться і запрацює досконале екологічне законодавство. Вона буде відтворюватися до того часу, поки не почне реально цілеспрямовано діяти цілісна система екологічної освіти. Екологічне виховання буде спрямовано на формування у людини знань наукових основ природокористування, необхідних переконань, і практичних навичок, певної орієнтації й активної життєвої позиції в галузі охорони природи, раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

На жаль, на розробку й розгортання подібної системи дано мало часу. За деякими оцінками, при збереженні сучасних темпів та масштабів руйнування біосфери дні її життя вимірюються 20-25 роками.

Сьогодні соціальне замовлення на створення системи всезагальної й неперервної екологічної освіти педагогами нашої країни отримане. Небезпека, як бачимо, усвідомлена, шлях намічено [3].

Вирішення екологічної освіти повинне стати одним із пріоритетних завдань сьогоднішньої педагогічної теорії і шкільної практики.

Свою думку про роль екологічного виховання висловлював відомий педагог В.О. Сухомлинський, який глибоко розумів наближення екологічної кризи. Він зауважував, що ми надто багато беремо від природи, і надто мало даємо їй, а природні ресурси перестали бути невичерпними. Однією з найважливіших умов виховання дбайливого ставлення до природи, Сухомлинський вважав пізнання та вивчення рідного краю, розвиток в учнів позитивних емоційних прояв до оточуючих об'єктів. Вони допомагають подати цілісну картинку про оточуюче. Щоб навчити дітей оберігати навколишній світ, потрібно організувати таку навчальну діяльність, під час якої школярі могли б одержати знання, набуті вмінь і навиків правильної поведінки в природі [4].

Екологічне виховання потрібно здійснювати без перерви, протя-

гом усіх років перебування дітей у дошкільних закладах, школі, продовжувати його і в після шкільний період. У формуванні екологічної свідомості відповідальна роль належить початковій школі, яка є однією з перших ланок становлення людини-громадянина [1,2]

Для успішної екологічної освіти та виховання дітей потрібно, на наш погляд, принаймні три умови:

1. Готовність суспільства засвоїти екологічні ідеї й знання;
2. Велика кількість підручників і посібників для вивчення екології та достатньо популярний їх рівень;
3. Підготовленість педагогів будь-якої спеціалізації викладання екології та численність екологів у народній освіті країни.

У наш час знищення навколишнього середовища зайшло настільки далеко і так добре помітне для обивателів, що неспокої і навіть страх робить його особливо сприятливим до природоохоронних питань. Очевидно, перша з умов близька до виконання. Друга умова реалізується у підручниках, навчальних посібниках та популярній літературі з екології.

На сьогоднішній день існує чимало літератури для пізнання екології. Сюди можна віднести будь-яку дитячу книжку, де в цікавій формі описується життя яких-небудь тварин.

У свідомості дитини повинні закріплюватися екологічні правила побудови світу, тоді в подальшому їй буде краще розуміти природні явища. Коли стане дорослою, така людина навряд чи стане шкодити природі.

І, нарешті, третя умова успішного екологічного виховання та освіти — екологічна підготовка вчителя початкових класів.

Дотримуючись усіх трьох умов, ми можемо розраховувати на екологічне виховання дітей належного рівня.

Література

1. Білявський Г.О., Боголюбов В.М. Нові концептуальні підходи до розвитку екологічної освіти в Україні на початку ХХІ століття.// Наукові записки НаУКМА. — Київ. — 2000, т.18, частина 2. — С. 300–305.
2. Волкова А.С. Екологічне виховання школярів. — К.: Знання, 1985.
3. Екологічні проблеми розбудови громадянського суспільства в сучасній Україні. — К.: — 2000. — С. 53.
4. Сухомлинский В.А. О воспитании. — М., 1986.

РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ СТАВЛЕННЯ ДИТИНИ ДО НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

*Савлучинська Л.Г., Лебедь І.М.
Південноукраїнський державний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

Ще в далекі часи сім'я вважалася основою формування і розвитку підростаючого покоління. Здорова сім'я, як вважає народна педагогіка, може бути тоді, коли взаємовідносини між її членами формуються на рівноправ'ї жінки і чоловіка, їх взаємному коханні, духовній єдності, взаємодопомозі. Від того, на що і як спрямований вплив сім'ї, багато в чому буде залежати результат виховання, від того як батьки ставляться